

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ OTANTİK DEĞERLENDİRME SÜRECİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF PROSPECTIVE PRIMARY SCHOOL TEACHER' VIEWS ABOUT
PROCESS OF AUTHENTIC ASSESSMENT

İsmail KINAY¹
Birsen BAĞÇECİ²

Öz

Bu araştırmanın amacı bilimsel araştırma yöntemleri dersinde otantik değerlendirme sürecine katılan sınıf öğretmeni adaylarının otantik değerlendirmeye yönelik görüşlerini değerlendirmektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Ölçüt olarak 2013-2014 Yılı Bahar Döneminde bilimsel araştırma yöntemleri dersinde otantik değerlendirme sürecine katılmak olarak belirlenmiştir. Bu ölçüt doğrultusunda çalışma grubunu 8 erkek 13 kadın olmak üzere toplam 21 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, görüşme tekniği türlerinden yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği ile elde edilmiştir. Görüşme sonucunda elde edilen verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda öğretmen adaylarının otantik değerlendirme süreci ile ilgili çoğunlukla olumlu görüş ve ürün ile birlikte sürecin de değerlendirildiğini belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmen adayları kendi rolleri ile ilgili en çok aktif bir rolle sahip oldukları ve öğretim elemanın rolleri ile ilgili ise en çok öğretim elemanın rehber olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir.

Anahtar kelimeler: Otantik Değerlendirme, Sınıf öğretmeni adayı, Bilimsel araştırma yöntemleri dersi

Abstract

The aim of this research is to Investigate the opinions of prospective primary school teachers, who involved in authentic assessment in scientific research methods course, about authentic assessment. Qualitative research method was used in the research. From the purposive sampling methods the criterion sampling was used in this study. As criterion, participating the authentic evaluation process in scientific research methods course in the 2013-2014 year spring semester has been identified. According to this criterion, working group consists from 8 males and 13 females a total of 21 prospective primary school teachers. Research data was obtained with semi-structured interview technique which is one of the types of interviews. In the analysis of the data obtained as a result of interviews descriptive analysis technique was used. In the result of the research, prospective primary school teachers stated mostly positive opinions about the authentic assessment process and indicated that the process is also evaluated with the product. In addition, prospective teachers expressed opinion regarding their roles that they have mostly an active role and regarding with the role of the instructor's that faculty members have mostly guiding role.

Key words: Authentic Assessment, Prospective primary school teacher, Scientific research methods course.

¹ Arş. Gör, Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri bölümü, ismailkinay84@gmail.com

² Doç. Dr., Gaziantep Üniversitesi Gaziantep Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, bagceci@gantep.edu.tr

1. GİRİŞ

İnsanoğlu bilgi çağına girmiş olmasından dolayı dakikada dünyayı sarsacak buluş sayısı bugün yüzlerin üzerindedir. Bu kadar hızlı gelişen ve değişen bilgiye ulaşmak, onu kullanmak, değerlendirip yeniden üretmek gerekmektedir. İnsanın 19. Yüzyılın başına kadar ürettiği bilgi birikimi 4-5 bin önermede toplanabilir. Bunların tümünü öğrenmek için 8-10 yıllık bir eğitim yeterli olabilmekteydi. Ancak bugün yalnız bir anabilim dalında yılda üretilen bilgi binlerle ifade edilmektedir. Artık bu bilgilerin öğrenilmesi için yirmi yıllık bir eğitim de yetmemekte yaşam boyu eğitimden söz edilmektedir (Sönmez, 2005). Becerilerin kazanılması yaşam boyu ezberlemeyi değil, bilgi üretimine dayanan çağdaş bir eğitimi gerekli kılmaktadır. Bununla birlikte eğitim kurumları değişen ve gelişen toplumun, bilimin ve teknolojinin isteklerini karşılayan özelliklere sahip insanları yetiştirme işlevini nitelikli eğitim programları yoluyla gerçekleştirir (Toptaş, 2011). Nitelikli bir eğitim programı tüm öğeleri (Hedef, içerik, eğitim durumları ve değerlendirme, değerlendirme) ile çağın gereksinimlerine cevap vermelidir. Bundan dolayı yenilenen eğitim programlarında yeni yaklaşımlar ve yeni ölçme-değerlendirme anlayışı benimsenmiştir (Toptaş, 2011).

Bilgi çağının gerekliliklerini karşılamak için, eğitimde yapılması gereken değişiklikler arasında süreç merkezli eğitim ve süreç merkezli değerlendirme yaklaşımlarını uygulamak yer almaktadır. Bu da eğitim sisteminin Programlar, yönetmelikler, okul araç gereçleri gibi girdilerini yeniden düzenlemekle olur (Karakuş, 2006). Türkiye’de ve Dünya’da son zamanlarda geliştirilen eğitim programları yapılandırmacı, çoklu zeka, problem çözme, proje tabanlı öğrenme ile bilimsel süreç becerilerinin geliştirilmesi gibi kuram ve yaklaşımlara dayandırılmasından dolayı benimsenen bu öğrenme teorilerinin doğasına uygun yeni ölçme ve değerlendirme yaklaşımının geliştirilip uygulanması gerekmektedir (Çepni, 2012).

Öğrenci başarısının geleneksel yöntemlerde değerlendirilmesi, genellikle öğretim sürecinden ayrı ve daha çok ürüne ağırlık verecek bir şekilde yapılmakta, bu amaçla daha çok seçmeli ve kısa cevaplı testlerle, yazılı ve sözlü yoklamalara önem verilmektedir. Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımında değerlendirme, öğretim sürecinin bir parçası olup sadece öğrenmenin başında ve sonunda değil, öğrenme süreci boyunca yapılır. Sürece de ağırlık vermesi nedeniyle geleneksel yaklaşıma göre daha çok ve çeşitli ölçme araç veya yöntemlerini kullanılmasını gerektirir (Gelbal, ve Kelecioğlu 2007). Anlamli öğrenme gerçekleşecekse, öğrenme bireylerin bilgiyi uygulayabildiği ve önceki bilgileriyle ilişki kurabildiği şekilde meydana gelmelidir. Bir çok eğitim reformcusu çoktan seçmeli sınavlar gibi geleneksel değerlendirme türlerinin sadece hatırlama düzeyindeki bilgileri ve bir veya iki zeka alanını değerlendirebildiğine inanmaktadır. Onlara göre bu tür testler öğrencilerin karmaşık bir problemi organize edip edemediğini çok nadiren ölçebilmektedir (King, 2000). Geleneksel değerlendirme öğrenenden sınırlı bir zaman diliminde, kimseden yardım almadan, kimseye

danışmadan ya da kaynaklara başvurmadan problemleri çözmesi istenir. Fakat öğrenenler günlük yaşamda karşılaştıkları problemleri çözmek için bir zaman sınırlaması olmaksızın, arkadaşlarının desteğini ve fikirlerini alarak ya da kaynaklardan yararlanarak problemi çözerler. (Fer, 2011).

Toplum hızlıca değişmekte bununla birlikte değerlendirmenin öğrencilerimizi motive etmede ve etkili geri bildirim sağlamadaki rolü de gelişim göstermeye gereksinimi bulunmaktadır (Paul, 2011). Eğitim sorunlarını belli bir düzeyde çözmüş olan ülkelerde genel olarak, eğitimde değerlendirme çalışmalarında bilimsel temellere uygun, güvenilir, öğrenci merkezli otantik değerlendirme kullanılmaktadır (Karakuş, 2006). Öğrencileri daha bütüncül bir şekilde değerlendirme yönündeki algının gelişmesinden dolayı (Aitken & Pungur, 2004) eğitimciler, öğrenmenin; bilginin içsel olarak inşa edildiği ve deneyimlerin kişisel olarak yorumlandığı bir yapılandırma süreci olduğu yönündeki yapılandırmacı yaklaşımın görüşünden ortaya çıkan (King, 2000) otantik değerlendirmenin lehine geleneksel değerlendirme tekniklerinden uzaklaşmaya başladılar (Moorcroft, Desmarais, Hogan, & Berkowitz, 2000; Svinicki, 2004). Yapıları gereği standart testlerin ölçebilecekleri beceriler sınırlıdır ve eğitimin amacı salt standart testlerde iyi performans gösteren bireyler yetiştirmek değildir. Otantik değerlendirme hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi zaman almasına ancak yaratıcı, düşünen ve üreten bireyler yetiştirilmek için alternatif değerlendirme türlerine açık olmamız gerekmektedir (Başol Göçmen, 2004). Bundan dolayı gelecekte eğitim sistemlerinde otantik değerlendirmenin hakim olacağı söylenebilir.

Eğitim sisteminin temel ögesi olan öğretmenin niteliğinin eğitim sisteminin işleyişi ve başarıya ulaşmasında önemli bir yer tutmaktadır ve eğitim sisteminden verimli sonuç alabilme, geniş ölçüde öğretmenin kalitesine bağlıdır (Erişen ve Çeliköz, 2003; Gültekin, 2002). Öğretmenin niteliğini belirleyen en temel faktörlerden biri hizmet öncesinde aldığı eğitimdir. Bundan dolayı öğretmenlerin otantik değerlendirmeyi benimseyip uygulayabilmesi eğitim fakültelerinde bu yönde aldıkları eğitime de bağlıdır. Gelbal ve Kelecioğlu (2007) öğretmen yetiştirme programlarında ölçme ve değerlendirmeye yeterince yer verilmemesi nedeniyle son yıllarda mezun olan öğretmen adaylarının, öğrenciyi tanıma, ölçme ve değerlendirme amaçlarıyla kullanılan teknikler konusunda önemli eksiklikleri olduğunu belirtmişlerdir. Yapılan birçok araştırma da öğretmenlerin kendilerini ölçme ve değerlendirme konusunda yetersiz hissettiklerini göstermektedir (Çakan, 2004; Gelbal ve Kelecioğlu, 2007; Görgeç, Karaçelik, Kocatürk Kapucu ve Kaya, 2008; Erdoğan ve Öcalan, 2010; Daniel & King 1998; Susuwele-Banda, 2005). Kilmen, Akın Kösterelioğlu ve Kösterelioğlu (2007) yaptığı çalışma sonucunda araştırmaya katılan öğretmen adaylarının çoğunluğunun yeni programın öngördüğü ölçme-değerlendirme araç ve yaklaşımlara ilişkin yeterli algılarının düşük olduğunu; eğitim eksikliklerinin ve gereksinimlerinin olduğunu belirtmişlerdir. Bununla birlikte Parmaksız ve Yanpar (2006) yaptıkları araştırmada öğretmenlerin otantik değerlendirme yaklaşımında çok yetersiz olduklarını ve otantik

değerlendirme yaklaşımını hiçbir zaman tercih etmediklerini tespit etmiştir. Bunun sebebi öğretmenlerin davranışçı felsefeye göre yetiştirilmeleri ve öğrenme inançlarının buna göre şekillenmesi olabilir. Bundan dolayı öğretmenlerin yılların verdikleri alışkanlıkları, ders işleme ve ölçme-değerlendirme yöntemlerini değiştirmeleri kolay olmamaktadır (Erdoğdu ve Öçalan, 2010). Bu da öğretmen adaylarına hizmet öncesi alternatif ölçme değerlendirme teknikleri ile ilgili bilgi ve becerilerin kazandırılmasını zorunlu hale getirmektedir (Karamustafaoğlu, Çağlak ve Meşeci, 2012).

Sonuç olarak verilen bilgiler ışığında öğretmenlerin başta otantik değerlendirme olmak üzere alternatif değerlendirme hakkın yeterince bilgisinin ve deneyimi olmadığından bunları uygulamakta yetersiz kaldığı görülmektedir. Bu eksiklerin giderilmesinde öğretmen adaylarının hizmet öncesinde bu yaklaşımları yaşayarak öğrenmeleri etkili olacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte otantik değerlendirme sürecini yaşayan öğretmen adayların görüşlerinin belirlenmesi de önem arz etmektedir. Bu doğrultuda bu araştırmanın amacı bilimsel araştırma yöntemleri dersinde otantik değerlendirme sürecine katılan sınıf öğretmeni adaylarının otantik değerlendirmeye yönelik görüşlerini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Sınıf öğretmeni adaylarının bilimsel araştırma yöntemleri dersinde uygulanan değerlendirme süreci hakkında görüşleri nelerdir?

2. Sınıf öğretmeni adaylarının bilimsel araştırma yöntemleri dersinde rollerine ilişkin görüşleri nelerdir.

3. Sınıf öğretmeni adaylarının bilimsel araştırma yöntemleri dersinde öğretim elemanın rollerine ilişkin görüşleri nelerdir.

2. YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Sınıf öğretmen adaylarının otantik değerlendirmeye yönelik görüşlerinin belirlenmeye çalışıldığı bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma, "gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğa ortamında gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma" (Yıldırım ve Şimşek, 2008) şeklinde tanımlanabilir.

Çalışma Grubu

Bu çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme yönteminde temel anlayış önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışmasıdır. Buradaki ölçüt veya ölçütler araştırmacı tarafından oluşturulabilir ya da daha önce hazırlanmış bir ölçüt listesi kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu çalışmada ölçüt olarak

2013-2014 Yılı Bahar Döneminde bilimsel araştırma yöntemleri dersinde otantik değerlendirme sürecine katılmak olarak belirlenmiştir. Bu ölçüt doğrultusunda çalışma grubunu 8 erkek 13 kadın olmak üzere toplam 21 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır.

Verinin Toplanması ve Analizi

Bu araştırmanın verileri, görüşme tekniği türlerinden yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği ile elde edilmiştir. Literatür taranarak açık uçlu üç sorudan oluşan görüşme formu hazırlanmıştır. Geçerliliği sağlamak için eğitim bilimleri alanında çalışan dört uzmandan görüş alınmış, uzmanların görüş ve önerileri doğrultusunda sorulara uygulama için son şeklini verilmiştir. Görüşmelerde öğretmen adaylarının verdiği sözlü cevaplar daha sonra öğretmen adayları tarafından görüşme formuna yazılı olarak kaydedilmiştir. Görüşmeler yaklaşık olarak 30 ile 45 dakika arasında değişen sürelerde gerçekleşmiştir

Yapılan görüşmelerde öğretmen adaylarına aşağıdaki sorular yöneltilmiştir:

1. Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde uygulanan değerlendirme süreçleri hakkında ne düşünüyorsunuz?
2. Bilimsel araştırma yöntemleri dersindeki rollerinize ilişkin görüşleriniz nelerdir?
3. Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde öğretim elemanın rolleri hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Görüşme sonucunda elde edilen verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analizde veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Bu analizde görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak amacıyla araştırma sorularının açık ve anlaşılır bir biçimde ifade edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca, kodlayıcılar arası güvenilirlik hesaplanmıştır. Yapılan kodlamaların güvenilirlik hesaplamasında Miles ve Huberman'ın (1994) önerdiği güvenilirlik formülü kullanılmıştır. Güvenirlik = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı). Görüşme formu için kodlayıcılar arası güvenilirlik 1. Soru için .84, 2. soru için .82 ve 3. soru için .78 olarak hesaplanmıştır.

3. BULGULAR

Öğretmen adaylarının bilimsel araştırma yöntemleri dersinde uygulanan değerlendirme süreçleri ile ilgili görüşlerine ilişkin bulgular Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1 Öğretmen Adaylarının Bilimsel Araştırma Yönetimleri Dersinde Uygulanan Değerlendirme Süreci İle İlgili Görüşlerine İlişkin Kodlar ve Frekansları

Kodlar	f
Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde hem ürün hem de süreç değerlendirildi.	9
Bilimsel araştırmalar dersinde yapılan değerlendirmeler gerçek görevler üzerinden yapıldı.	8
Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde yapılan değerlendirmelerin objektif (güvenilir) olduğuna inanıyorum.	6
Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde uygulanan değerlendirme süreçleri dersteki gelişimime katkı sağladı.	6
Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde değerlendirmeler birçok araç (yöntem) ile yapıldı.	4
Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde değerlendirmenin gerçek görevler üzerinde yapılması süreçte daha nitelikli bir öğrenme sağladı.	4
Bilimsel araştırma yöntemleri dersindeki değerlendirme süreçleri kendime olan güvenimi arttırdı	4
Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde değerlendirme ölçütlerini daha önce bilmem çalışmalarımnda kolaylık sağladı.	4
Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde yapılan değerlendirmelerin subjektif olduğuna inanıyorum.	4
Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde uygulanan değerlendirme süreci sorumluluk duygumu arttırdı.	4
Bilimsel araştırma yöntemleri dersindeki değerlendirme süreci eleştirebilme becerime katkı sağladı.	3
Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde uygulanan değerlendirme süreci kaygı düzeyimi arttırdı.	3
Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde uygulanan değerlendirme süreci motivasyonumu arttırdı.	2
Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde uygulanan değerlendirme süreci her ders ve öğrenci için uygun değil.	2
Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde uygulanan değerlendirme süreci değerlendirme ile ilgili becerilerimi arttırdı.	1
Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde uygulanan değerlendirme sürecinde zorlandım.	1

Tablo 1'deki öğretmen adaylarının bilimsel araştırma yöntemleri dersinde uygulanan değerlendirme süreçleri ile ilgili görüşleri incelendiğinde. En çok ifade edilen görüşler sırasıyla “bilimsel araştırma yöntemleri dersinde hem ürün hem de süreç değerlendirildi”, “bilimsel araştırma yöntemleri dersinde yapılan değerlendirmeler gerçek görevler üzerinden yapıldı”, “bilimsel araştırma yöntemleri dersinde yapılan değerlendirmelerin objektif (güvenilir) olduğuna inanıyorum” ve “bilimsel araştırma yöntemleri dersinde uygulanan değerlendirme süreçleri dersteki gelişimime katkı sağladı” şeklindedir. “Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde yapılan değerlendirmelerin subjektif olduğuna inanmıyorum” ifadesi öğretmen adaylarının en çok belirttikleri olumsuz görüş olduğu görülmektedir. Tablo 1'de belirtilen kodlarla ilgili öğretmen adaylarının örnek ifadeleri kodların sırasına göre aşağıda sunulmuştur.

“Sadece sürecin değil ürünlerin de değerlendirilmesi daha iyi oldu.” (ÖA2).

“Gerçek görevler üzerinde yapılan değerlendirmede bir bilim adamı, bir akademisyen gibi rol aldık.” (ÖA21).

“Değerlendirme süreçleri belli ölçütlere göre yapılması, değerlendirmenin objektif olduğuna karşı inancım arttı”(ÖA16).

“Özellikle öz değerlendirme formunu kendime ayna tuttuğumu düşünüyorum. İlk defa kendime dönüp sorular sordum. Ben nerede yanlış yapıyorum? Bu sayede kendi kendimi nasıl geliştireceğimi gördüm” (ÖA10).

“Değerlendirme çok çeşitliydi. Kendimizi değerlendik, akranlarımız bizi değerlendirdi, hocamız değerlendirdi.” (ÖA6).

“Değerlendirmenin gerçek görevler üzerinden olması bilginin kalıcılığına neden oldu.” (ÖA10).

“Değerlendirme içinde olmam bana özgüven getirdi.” (ÖA11).

“Değerlendirme sürecinde ölçütleri bilmem işimi daha da kolaylaştırdı.” (ÖA18).

“Değerlendirmenin tam anlamıyla objektif olduğuna inanmıyorum.” (ÖA1).

“Değerlendirme süreci içerisinde olamam sorumluluğumu arttırdı.” (ÖA3, ÖA4).

“Bu ders sayesinde artık daha rahat özeleştiri yapabiliyorum.” (ÖA12).

“Sürekli değerlendirilmem tedirginlik yaşamama sebep oldu.” (ÖA4).

“Değerlendirme sürecine katılmamam istek ve motivasyonumu arttırdı.” (ÖA19).

“Bu süreç her ders ve öğrenci için uygun değildir.” (ÖA2).

“Değerlendirme süreci içinde olmak, değerlendirme ile ilgili bilgimi arttırdı” (ÖA13).

“Süreç biraz zordu.” (ÖA15)

Öğretmen adaylarının bilimsel araştırma yöntemleri dersindeki rolleri ile ilgili görüşlerine ilişkin bulgular Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2 Öğretmen Adaylarının Bilimsel Araştırma Yöntemleri Dersindeki Rollerine İlgili Görüşlerine İlişkin Kodlar ve Frekansları

Kodlar	f
Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde aktif bir rolle sahiptim.	12
Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde araştıran rolündeydim.	10
Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde sorumlu bir role sahiptim.	7
Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde işbirliği içinde çalışan bir role sahiptim.	7
Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde problem çözücü bir rolle sahiptim.	6
Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde öğretmen rolündeydim.	4
Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde yaratıcı bir rolüm vardı.	3
Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde lider rolündeydim.	2
Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde pasiftim.	1

Tablo 2’deki öğretmen adaylarının bilimsel araştırma yöntemleri dersindeki rolleri ile ilgili görüşleri incelendiğinde. En çok ifade edilen görüşler sırasıyla “bilimsel araştırma yöntemleri dersinde

aktif bir rolle sahiptim”, “bilimsel araştırma yöntemleri dersinde araştıran rolündeydim”, “bilimsel araştırma yöntemleri dersinde sorumlu bir role sahiptim”, “bilimsel araştırma yöntemleri dersinde işbirliği içinde çalışan bir role sahiptim” şeklindedir. “bilimsel araştırma yöntemleri dersinde pasifim” ifadesi öğretmen adaylarının belirttikleri tek olumsuz görüş olduğu görülmektedir. Tablo 2’de belirtilen kodlarla ilgili öğretmen adaylarının örnek ifadeleri kodların sırasına göre aşağıda sunulmuştur.

“Çok aktif bir rolüm vardı.” (ÖA2).

“Bu süreçte kendimi bir bilim adamı gibi gördüm” (ÖA13).

“Grup içinde sorumluluk sahibiydim.” (ÖA19).

“İşbirliğine her zaman açtım, gruba ve grup temsilcisine hep yardım ediyordum.” (ÖA15).

“Sorun çözücü rolündeydim.” (ÖA1).

“Öğrenci rolünden çok öğretmen rolünü üstlendik.” (ÖA9)

“Grup içinde yaratıcı bir rolüm vardı.” (ÖA18)

“Lider rolündeydim.” (ÖA11).

“Çok fırsat olmadığından geri planda durmayı tercih ettim. Pasif bir rolüm oldu.” (ÖA17)

Öğretmen adaylarının bilimsel araştırma yöntemleri dersindeki öğretim elemanın rolleri ile ilgili görüşlerine ilişkin bulgular Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3 Öğretmen Adaylarının Bilimsel Araştırma Yöntemleri Dersindeki Öğretim Elemanın Rollerine İlişkin Kodlar ve Frekansları

Kodlar	f
Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde öğretim elemanı bir rehberdi.	18
Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde öğretim elemanı motive ediciydi.	10
Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde öğretim elemanı destekleyiciydi.	5
Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde öğretim elemanı aktifti.	3
Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde öğretim elemanı zorlayıcıydı.	3
Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde öğretim elemanı grubun doğal bir üyesi gibiydi.	1
Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde öğretim elemanı ikinci plandaydı.	1

Tablo 3’teki öğretmen adaylarının bilimsel araştırma yöntemleri dersindeki öğretim elemanın rolleri ile ilgili görüşleri incelendiğinde. En çok ifade edilen görüşler sırasıyla “bilimsel araştırma yöntemleri dersinde öğretim elemanı bir rehberdi”, “bilimsel araştırma yöntemleri dersinde öğretim elemanı motive ediciydi”, “bilimsel araştırma yöntemleri dersinde öğretim elemanı destekleyiciydi” şeklindedir. “Bilimsel araştırma yöntemleri dersinde öğretim elemanı zorlayıcıydı” ifadesi öğretmen adaylarının belirttikleri tek olumsuz görüş olduğu söylenebilir. Tablo 3’te belirtilen kodlarla ilgili öğretmen adaylarının örnek ifadeleri kodların sırasına göre aşağıda sunulmuştur.

“Derste Öğretim elemanı bize rehberlik yaptı.” (ÖA13).

“Dersin öğretim elemanı dersin sonunda elde edeceğimiz sonucu bize düşündürerek bizi motive etti.” (ÖA14).

“Destekleyici rol üstlenen hocamız elinden gelen her şeyi yaptı.”(ÖA10)

“Öğretim elemanın aktif bir rolü vardı.” (ÖA18).

“Öğretim elemanı ders içerisindeki durumundan dolayı zorlayıcıydı.” (ÖA4).

“Grubun bir doğal üyesi gibiydi.” (ÖA19).

“Bizim ilk planda olmamızdan dolayı hocamız ikinci plandaydı.” (ÖA8).

4. TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Birinci alt probleme ait bulgular incelendiğinde öğretmen adaylarının otantik değerlendirme süreci ile ilgili çoğunlukla olumlu görüş bildirdikleri görülmektedir. Ayrıca kodlara ait frekanslar dikkate alındığında öğretmen adaylarının en çok belirttikleri görüşler, ürün ile birlikte sürecin değerlendirilmesi, değerlendirmenin gerçek görevler üzerinden yapılması ve değerlendirmenin objektif olduğuna yönelik görüşlerdir. Otantik değerlendirme sadece ürünü değerlendirmeyi aynı zamanda süreci de içine alır (Olfos & Zulanta, 2007). Bununla birlikte otantik değerlendirmede öğrencilerden sadece bir davranışı göstermeleri değil aynı zamanda o davranışı gerçek yaşam bağlamında yapmaları beklenir (Meyer, 1992). Otantik değerlendirme farklı ürünleri puanlamak için uygun kriterleri vurgulama ve standartlaştırma yolu ile geçerlik ve güvenilirliği sağlamaya çalışır (Wiggins, 1990). Bundan dolayı öğrencilerin belirttikleri görüşler literatürdeki otantik değerlendirmenin özellikleri ile örtüştüğü söylenebilir. Dilmaç (2012) yaptığı çalışmada öğrencilerin % 40'ı otantik değerlendirmede kullanılan değerlendirme formlarını adil olduğu yönünde görüş bildirdiklerini belirlemiştir. Koçyiğit (2011) de yaptığı çalışmada birinci alt probleme ait sonuçları destekler nitelikte bulgular elde etmiştir.

İkinci alt probleme ait bulgular incelendiğinde öğretmen adaylarının bilimsel araştırma yöntemleri dersindeki rolleri ile ilgili çoğunlukla olumlu görüşler belirttikleri görülmektedir. Ayrıca kodlara ait frekanslar dikkate alındığında öğretmen adaylarının en çok aktif, araştıran, sorumlu ve işbirliği içinde çalışan olarak kendi rollerini tanımlamışlardır. Literatüre göre de otantik değerlendirme ile öğrencinin öğrenme sürecine katılımı arasında bağ bulunmaktadır (Hart, Hammer, Collins & Chardon, 2011). Bundan dolayı öğrenciler aktif olarak öğrenme sürecinin içinde yer alarak baştan beri nasıl değerlendirileceklerini bilir (Mintah, 2003). Otantik değerlendirme işbirlikli grup çalışmalarının değerlendirilmesini, probleme dayalı veya aktif öğrenme deneyimlerinin değerlendirilmesini içerebilir (Fook & Sidhu, 2010). Ayrıca araştırmayı yürütme; raporları yazma, inceleme ve tartışma; yakın bir zamandaki ilgi çekici politik bir olayı sözlü olarak analiz etmeyi; diğerleri ile işbirliği içinde tartışma gibi en iyi eğitici etkinliklerdeki görevlerde bulunmayı sağlar (Wiggins, 1990). Bu özellikler dikkate alındığında öğrencilerin rollerine ilişkin belirttikleri görüşler literatürde yer alan otantik değerlendirme

sürecindeki öğrenci rolleri ile ilgili özelliklerle örtüştüğü söylenebilir. Ayrıca Bay (2008) yaptığı çalışmada ikinci alt probleme ait sonuçları destekler nitelikte bulgular elde etmiştir.

Üçüncü alt probleme ait bulgular incelendiğinde öğretmen adaylarının bilimsel araştırma yöntemleri dersindeki öğretim elemanın rolleri ile ilgili olarak yedi farklı görüş belirttikleri görülmektedir. Kodlara ait frekanslar dikkate alındığında öğretmen adaylarının öğretim elemanın rollerini en çok rehber, motive edici ve destekleyici olarak tanımladıkları görülmektedir. Otantik değerlendirmede öğretmenin rolü öğrenme ortamının dizayn edici ve yol göstericisidir (Başol Göçmen, 2004). Otantik değerlendirme için gerekli olan otantik öğrenme sürecinin (Bektaş ve Horzum, 2012) bileşeninden bir tanesi de destekleyici ve rehberliktir (Herrington, 2006). Bununla birlikte otantik öğrenmede öğretmen, öğrenme işlevini zenginleştiren kaynakları bulan, yönlendiren ve gerekli noktalarda dönüt sağlayan, öğrencilere farklı pencereler açan ve eksikleri bulmaları için onları yüreklendiren bir yardımcı, yol gösterici rolündedir (Başol Göçmen, 2004). Bundan dolayı öğretmen adaylarının öğretim elemanın rollerine ilişkin belirttikleri görüşler literatürde yer alan otantik değerlendirme sürecindeki öğretmen rolleri ile ilgili özelliklerle örtüştüğü söylenebilir. Ayrıca Bay (2008) ve Koçyiğit (2011) yaptıkları çalışmalarda üçüncü alt probleme ait sonuçları destekler nitelikte bulgular elde etmişlerdir.

Araştırmanın sonuçlarına dayalı olarak aşağıdaki öneriler yapılmıştır.

1. Farklı branşlar üzerinde öğretmen adaylarının otantik değerlendirmeye yönelik görüşlerini inceleyen araştırmalar yapılabilir.
2. Öğretmen eğitiminde otantik değerlendirme yaklaşımının kullanımı yaygınlaştırılmalıdır.
3. Eğitim fakültelerinde otantik değerlendirme kullanımının yaygınlaştırılması için öğretim elemanı üzerine çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Aitken, N. & Pungur, L. (2004). Literature Synopsis: Authentic Assessment. 14.09.2013, http://education.alberta.ca/media/6412562/literature_synopsis_authentic_assessment_2004.pdf.
- Başol Göçmen, G. (2004). Otantik Değerlendirme Nedir ve Nasıl Yapılır? XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultay, (6-9 Temmuz). İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Bay, E. (2008). Öğretmen Eğitiminde Yapılandırmacı Program Uygulamalarının Etkililiğinin Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bektaş, M. ve Horzum, M. B. (2012). Otantik Öğrenme (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Çakan, M. (2004). Öğretmenlerin Ölçme-Değerlendirme Uygulamaları ve Yeterlik Düzeyleri: İlk ve Ortaöğretim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi (Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences)*,37(2), 99-114

- Çepni, S. (2012). Performansların Değerlendirilmesi (Ed. S. Çepni). Ölçme ve Değerlendirme (5.Sakı) (233-291). Ankara Pegem Akademi.
- Daniel, L. G. & King, D. A. (1998). Knowledge and Use of Testing and Measurement Literacy of Elementary And Secondary Teachers. *Journal of Educational Research*, 91 (6), 331-344.
- Dilmaç, S. (2012). Otantik Değerlendirme Yaklaşımlarının Ortaöğretim Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi. Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Erdoğan, M. ve Öcalan, M. (2010). İlköğretim 2. Kademe Beden Eğitimi Ders Programının Değerlendirilmesine İlişkin Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşleri. *Spor metre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, VIII (4), 151-162.
- Erişen, Y. ve Çeliköz, N. (2003). Öğretmen Adaylarının Genel Öğretmenlik Davranışlarına İlişkin Yeterlilik Algıları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(4).
- Fer, S. (2011). Öğretim Tasarımı (2. Baskı). Ankara: Anı yayıncılık.
- Fook, C. Y. & Sidhu, G. K. (2010). Authentic Assessment and Pedagogical Strategies in Higher Education. *Journal of Social Sciences*, 6 (2), 153-161.
- Görgen, İ., Karaçelik, S., Kocatürk Kapucu, N. ve Kaya, İ. (2008). Yeni İlköğretim 1-5 Programlarının Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İLKE)*, (20), 115-146.
- Gelbal, S. ve Kelecioğlu H. (2007). Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri Hakkındaki Yeterlilik Algıları ve Karşılaştıkları Sorunlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)* 33,135-145.
- Gültekin, M. (2002). Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi Kapsamında İlköğretime Öğretmen Yetiştirme. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (1-2), 49-65.
- Herrington, J. (2006). Authentic e-Learning in Higher Education: Design Principles for Authentic Learning Environments and Tasks. World Conference on e-Learning in Corporate, Government, Healthcare, and Higher Education. 21.10.2013, <http://ro.uow.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1029&context=edupapers>
- Hart, C., Hammer, S., Collins, P. & Chardon, T. (2011). The Real Deal: Using Authentic Assessment To Promote Student Engagement In The First And Second Years of A Regional Law Program. *Legal Education Review*, 21 (1), 97-121.
- Karakuş, F. (2006). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yapıcı Öğrenme Ve Otantik Değerlendirme Yaklaşımlarının Öğrencilerin Akademik Başarı, Kalıcılık Ve Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karamustafaoğlu, S., Çağlak A.ve Meşeci, B. (2012). Alternatif Ölçme Değerlendirme Araçlarına İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Öz Yeterlilikleri. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 167-179.
- Kilmen, S., Akın Kösterelioğlu, M. ve Kösterelioğlu, İ. (2007). Öğretmen Adaylarının Ölçme Değerlendirme Araç ve Yaklaşımlarına İlişkin Yeterlilik Algıları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7 (1), 117-127.
- King, R. M. (2000). Portfolio Development: Using Authentic Learning Assignments in Psychology Courses. *North American Journal of Psychology*, 2 (1), 151-166.
- Koçyiğit, S. (2011). Otantik Görev Odaklı Yapılandırmacı Yaklaşımın Öğretmen Adaylarının Başarılarına, Derse Karşı Tutumlarına ve Problem Çözme Becerilerine Etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Meyer, C. A. (1992). What's the difference between *authentic* and *performance* assessment? *Educational Leadership*, 49, 39-40. 26.10.2013, http://www.ascd.org/ASCD/pdf/journals/ed_lead/el_199205_meyer.pdf.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis* (2. Edition). London: Sage Publication.
- Mintah, J. K. (2003). Authentic Assessment in Physical Education: Prevalence of Use And Perceived Impact of Students' Self-Concept, Motivation, and Skill Achivement. *Measurement in Physical Education Exercise Science*, 7(3),161-174.
- Moorcroft, T. A., Desmarais, K. H., Hogan, K. & Berkowitz, A. R. (2000) Authentic Assessment in the Informal Setting: How It Can Work for You. *The Journal of Environmental Education*, 31(3), 20-24.
- Olfos, R., & Zulantay, H. (2007). Reliability and Validity of Authentic Assessment in a Web Based Course. *Educational Technology & Society*, 10 (4), 156-173.
- Parmaksız, R. Ş. ve Yanpar, T. (2006). Alternatif Değerlendirme Yaklaşımlarının Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılabilirliği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16 (2), 159-172.
- Paul, A. (2011). Authentic Assessment – Literature Review . 24.10.2013, http://amandauoit.weebly.com/uploads/8/5/2/5/8525764/authentic_assessment_literature_review_-_amanda_paul_100264782.pdf
- Sönmez, V. (2005). Eğitim Değişim ve Toplum (Ed. A. Solak). 21. Yüzyıl Sosyoloji ve Eğitim: Küreselleşme ve Toplum(107-130). İstanbul: Hegem Yayınları.
- Susuwele-Banda, W. J. (2005). Classroom Assessment in Malawi: Teachers' Perceptions and Practices in Mathematics, Unpublished PhD Thesis, Virginia Polytechnic Institute and State University.
- Svinicki, M. D. (2004). Authentic Assessment: Testing in Reality. *New Directions for Teaching and Learning*, (100), 23-29.
- Toptaş, V. (2011). Sınıf Öğretmenlerinin Matematik Dersinde Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerinin Kullanımı ile İlgili Algıları. *Eğitim ve Bilim*, 36 (159), 205-219.
- Wiggins, G.(1990). The Case for Authentic Assessment. *Practical Assessment, Research & Evaluation*, 2(2). Retrieved Eylül 30, 2013 from <http://PAREonline.net/getvn.asp?v=2&n=2>.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (7. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.